

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JEZYKA POLSKIEGO W KLASIE IV

Na ocenę wyższą obowiązuje zakres wymagań odpowiadający ocenom niższym.

OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ otrzymuje uczeń, który

opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej.

Większość zadań, nawet bardzo łatwych wykonuje przy pomocy nauczyciela

w zakresie:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

- wymienia autora, tytuł, głównych bohaterów tekstów kultury zawartych w podstawie programowej
- określa najważniejsze elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia,
- stara się czytać teksty płynnie, wyróżnia pauzę koniec wypowiedzenia,

KSZTAŁCENIE_JĘZYKOWE

- przy pomocy nauczyciela rozróżnia poznane części mowy.
- wyróżnia głoski, litery i sylaby.
- wskazuje podmiot, orzeczenie i określenia,
- odmienia proste przykłady rzeczowników i przymiotników przez przypadki,
- odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy,
- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia,

TWORZENIE_WYPOWIEDZI

- wskazuje części składowe wypowiedzi (tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie),
- formułuje proste pytania i udziela prostych odpowiedzi pod względem konstrukcyjnym,
- zapisuje kilkuzdaniowe opowiadanie odtwórcze,
- za pomocą prostych zdań tworzy opis przedmiotu, miejsca, postaci,

SAMOKSZTAŁCENIE

- sprawdza pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym,

OCENĘ DOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który

-

w zakresie:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

- przeczytał wszystkie teksty kultury objęte podstawą programową i potrafi wskazać autora, tytuł, głównych bohaterów oraz fabułę
- umie wymienić i wskazuje elementy świata przedstawionego, bohatera, narratora, podmiot liryczny,
- przypisuje cechy bohaterom oraz ocenia ich postawy,
- odczytuje sens utworów na poziomie dosłownym,
- rozpoznaje fikcję artystyczną,
- wskazuje wartości w utworze,
- odróżnia opis od opowiadania,
- zna i rozpoznaje: epitet, porównanie, przenośnia i określa ich funkcje- zna pojęcie baśni, legendy, komiksu i opowiadania.
- w baśniach odróżnia postacie i wydarzenia realistyczne od fantastycznych
- wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach
- nazywa swoje reakcje czytelnicze,
- wie, czym jest: wers, zwrotka, rym,
- wskazuje w tekście porównanie, przenośnię, epitet,
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych,
- wskazuje dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi,
- recytuje utwór poetycki, oddając jego ogólny nastrój i sens,
- posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem)

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

- tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej i odwrotnie.
- rozpoznaje wszystkie części mowy odmienne i nieodmienne (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, liczebnik, zaimek, przysłówki, przyimek, spójnik, partykuła, wykrzyknik).
- rozpoznaje rzeczownik w funkcji podmiotu i czasownik w roli orzeczenia.
- odmienia rzeczowniki przez przypadki.
- odróżnia przysłówki od innych części mowy.
- rozpoznaje typy wypowiedzi.
- podane zdania dzieli na pojedyncze i złożone,
- rozróżnia głoski, litery.
- dzieli wyrazy na głoski, litery i sylaby.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

- redaguje formy wypowiedzi przewidziane w programie klasy IV (opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, monolog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenia, odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, podziękowanie, pamiętnik, notatka w postaci schematu),
- w zależności do adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące,
- samodzielnie zapisuje dialog,
- dzieli wypowiedzi na części kompozycyjne (wstęp, rozwinięcie, zakończenie),
- buduje ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi,
- tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, obrazu,
- w liście prywatnym, dialogu, zaproszeniu i ogłoszeniu stosuje odpowiedni układ graficzny,
- stosuje zasady estetycznego zapisu tekstu.
- formułuje pytania zamknięte i otwarte,
- wypowiada się w sposób uporządkowany, w kilku logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą rzeczywistością, lekturą,
- zna reguły dotyczące pisowni wyrazów z „ó”, „u”, „rz”, „ż”, „h”, „ch”.
- zna zasady dotyczące pisowni „nie” z czasownikami i poprawnie je stosuje.
- stosuje znaki przestankowe: przecinek (przy wymienianiu), dwukropek, myślnik.
- dokonuje poprawy popełnionych błędów.

SAMOKSZTAŁCENIE

- wybiera odpowiednie informacje ze słownika ortograficznego, słownika wyrazów bliskoznacznych, szkolnego słownika języka polskiego,
- korzysta z encyklopedii, czasopisma, stron internetowych

OCENĘ DOBRĄ otrzymuje uczeń, który
w zakresie:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

- przeczytał wszystkie teksty kultury objęte podstawą programową i potrafi wskazać autora, tytuł, głównych bohaterów oraz opowiedzieć szczegółowo fabułę,
- szuka związków między własnym doświadczeniem a tekstem kultury, który przeczytał,

-

- czyta poprawnie, ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje, stosuje zasady prawidłowego przestankowania.

- próbuje oceniać zachowania bohaterów literackich oraz formułuje ogólne wnioski o utworach,

- zna i wymienia cechy gatunkowe baśni, legendy, komiksu i opowiadania,

- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy, odczytuje przesłanie utworu.

- rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu, oraz objaśnia znaczenie i funkcję środków poetyckich, takich jak: metafora, porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, rymy, wersy,

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio, - rozumie funkcję akapitu i cytatu w wypowiedzi,

- objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów,

- odróżnia teksty literackie od informacyjnych i reklamowych,

- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich,

- głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji i intonacji

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

- rozróżnia wszystkie części mowy poznane w klasie czwartej,

- poprawnie odmienia i stosuje w zdaniach czasowniki i rzeczowniki,

- odróżnia czas przyszły złożony czasowników od czasu przyszłego prostego,

- poprawnie odmienia przymiotniki,

- tworzy przysłówki od przymiotników,

- wskazuje w zdaniu podmiot, orzeczenie i określenia,

- rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania,

- przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie, układa zdania pojedyncze i złożone, - przedstawia za pomocą wykresu budowę zdania pojedynczego (trudniejsze przykłady z pomocą nauczyciela).

- wyróżnia głoski, litery, samogłoski i spółgłoski,

- poprawnie dzieli wyrazy na sylaby,

- zna reguły dotyczące pisowni „nie” z rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami.

- zna zasady dotyczące pisowni „ą” i „ę” w wyrazach.

- stosuje poznane reguły ortograficzne w pracach pisemnych i ćwiczeniach,

- poprawnie stawia przecinek w zdaniach złożonych,

- rozróżnia pojęcia: wyraz bliskoznacznym i wyraz przeciwstawny,

-

- rozpoznaje podstawowe elementy komunikacji (werbalna i niewerbalna)

TWORZENIE WYPOWIEDZI

- potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV (opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, monolog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenia, odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, podziękowanie, pamiętnik, notatka w postaci schematu, SMS, e-mail),
- stosuje akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi,
- zapisuje dialog w opowiadaniu,
- redaguje pytania do tekstu.
- poprawnie sporządza plan ramowy,
 - w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, obraz, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć,
- wygłasza tekst poetycki z pamięci, posługując się pauzą, barwą głosu; zwraca uwagę na ważne treści tekstu,
- przedstawia własne zdanie w rozmowie,
- wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym
- w tekstach świadomie stosuje wyrazy bliskoznaczne,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych.
 - stosuje poznane zasady ortografii dotyczące pisowni ó– u, rz – ż, ch – h i interpunkcji,
 - dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia

SAMOKSZTAŁCENIE

- wie, jakiego typu informacje zawierają słownik ortograficzny, słownik wyrazów bliskoznacznych, słownik języka polskiego i umiejętnie je stosuje,
- wybiera informacje niewyrażone wprost z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych

OCENĘ BARDZO DOBRĄ otrzymuje uczeń, który
w zakresie:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

-

- wykazuje się bardzo dobrą znajomością wszystkich tekstów kultury zawartych w podstawie programowej dla klasy IV,
- wskazuje na związki między własnym doświadczeniem (lub innym tekstem kultury) a tekstem kultury, który przeczytał,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- formułuje morał wynikający z baśni,
- wskazuje rolę legendy i komiksu.
- samodzielnie sporządza plan odtwórczy tekstu literackiego i kompozycyjny własnej wypowiedzi.
- nazywa cechy bohatera i przywołuje czyny, zachowania, które o tym świadczą.
- potrafi nazywać stany psychiczne i ich przejawy.
- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy,
- analizuje utwór poetycki, wskazując: epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienia, metafory, kontrast, wersy, rymy, osobę mówiącą w wierszu.
- objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim oraz środków stylistycznych w utworze poetyckim,
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych i wykorzystuje je w odczytaniu znaczeń dosłownych i przenośnych,
- wykorzystuje wiedzę na temat wersu, zwrotki, rymu, rytmu, refrenu do interpretacji utworu,
- nazywa osobę mówiącą w tekście w zależności od rodzaju utworu,
- odróżnia fakty od opinii,
- głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby oddać sens odczytywanego tekstu,
- wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście, rozpoznaje prawdę i fałsz
- wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych programy informacyjne, rozrywkowe, reklamy
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności.

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

- biegle rozróżnia części mowy poznane w IV klasie.
- wskazuje różnicę między osobową a nieosobową (bezokoliczniki) formą czasownika.
- poprawnie stosuje formy liczby, osoby, rodzaju, czasu.
- biegle odmienia rzeczowniki przez przypadki i poprawnie stosuje je w zdaniach.

- odmienia przymiotniki i zauważa zależność form przymiotnika od określanego rzeczownika.
- dostrzega związki między przysłówkiem a czasownikiem.
- rozwija zdania pojedyncze nierozwinięte odpowiednio dobranymi określeniami.
- przekształca zdanie na równoważnik zdania (i odwrotnie).
- rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze i złożone.
- rozpoznaje typy wypowiedzenia: oznajmujące, pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe oraz wskazuje na ich funkcję
- buduje zdanie z podanych związków wyrazowych.
- samodzielnie przedstawia za pomocą wykresu budowę zdania pojedynczego.
- sprawnie odróżnia głoski od liter, spółgłoski od samogłosek.
- rozróżnia „i” jako samogłoskę lub zmiękczenie.
- uzasadnia pisownię wyrazów z trudnością ortograficzną.
- wyodrębnia wtrącenia przecinkami.
- rozróżnia pojęcia: wyraz bliskoznaczny i wyraz przeciwstawny (samodzielnie podaje przykłady)
- rozpoznaje podstawowe elementy komunikacji (werbalna i niewerbalna) i ocenia sytuację komunikacyjną
- ma bogaty zasób słownictwa i umiejętnie się nim posługuje.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

- wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistycznym – językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym.
- doskonale potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV (opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, monolog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenia, odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, podziękowanie, pamiętnik, notatka w postaci schematu).
- zachowuje trójdzielną kompozycję opowiadania.
- dba o prawidłowy układ graficzny wypowiedzi pisemnej – akapity.
- redaguje opowiadanie z dialogiem.
- komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji,
- w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką,
 - komponuje i przekształca plan wypowiedzi,

-

- w opisie postaci, przedmiotu, miejsca, obrazu stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła,
- dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu.
- uzasadnia własne zdanie w rozmowie, podaje odpowiednie przykłady, cytuje, stosuje się do reguł grzecznościowych,
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym,
- zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu,
- wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie.

SAMOKSZTAŁCENIE

- w zależności od celu poszukiwań świadomie wybiera odpowiedni słownik (słownik ortograficzny, słownik wyrazów bliskoznacznych, słownik języka polskiego),
- konfrontuje ze sobą informacje zgromadzone na podstawie różnych źródeł (w tym źródeł internetowych).

OCENĘ CELUJĄCĄ otrzymuje uczeń, który opanował wymagania na ocenę bardzo dobrą i dodatkowo wykazał się realizacją przynajmniej jednego z poniższych zadań:

- samodzielnie poszukuje i wykorzystuje informacje zawarte w różnych źródłach,
- samodzielnie tworzy wypowiedzi ustne i pisemne, wyróżniające się poprawnością językową, operuje bogatym słownictwem,
- samodzielnie wykonuje twórcze zadania o podwyższonym stopniu trudności,
- posiada wiedzę i osiąga umiejętności wymagane do udziału w szkolnych i pozaszkolnych konkursach z języka polskiego,
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- interpretuje głosowo utwory poetyckie.
- przygotowuje adaptację sceniczną.